

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Az erkölcstelen verseny.

Ha nem volnánk meggyőződve annak az igazságáról, amit irunk, bizony nem mernénk írni, mert, amint a tapasztalat bizonyítja, a kir. ügyész ur, rajtunk próbálja meg, hogyan némithatná el az igazságot terrorizmussal.

Ha az ügyész ur vádat emel ellenünk azért, mert nyíltan hangoztatjuk és minden üldöztetés dacára is nyíltan fogjuk hangoztatni, hogy a zsidó világnézet különbözik a keresztény világnézettől, még megeshetik velünk, hogy perbe fog azért, mert meg merjük írni, hogy a zsidó világnézet terjedésének eredménye a szabad verseny az iparban és a kereskedelemben okozója a testi betegségeknek, megrontója az erkölcsöknek.

Már pedig ez úgy van. A szabadverseny cégére alatt az üzletemberek nem igen válogatnak a céljaik eléréséhez szükséges eszközökben. Vajjon nem mindennapi dolog-e az üzletek megkötésében a csaltság, hitetetés, hazudozás, szöszegés, kijátszás, hamis mérték? Vajjon nem tapasztalhatunk-e naponként vérlázító lelketlenségeket, melyekkel egyik versenytárs a másikat elbuktatni akarja? Bizony mindennapi dolgok ezek, melyek férgékként rágódnak a közbeesületen s emelnek gátakat az összetartozandóság érzetének kifejlődése ellen.

Vagy hogy a testre nézve káros hatásait is megemlítsük, vajjon nem ez az erkölcstelen verseny szülő oka-e a mai kor idegességének? Tömeges azoknak a száma, akik a szabadverseny tulhajtásai folytán műhelyekben, gyárakban, boltokban, kereskedelmi irodákban, postánál, távirtdánál, vasutnál, rendőrségnél, bíróságnál, ügyvédeknel megfeszített, tuleröltető munkát kénytelenek végezni?

Hogy azonban visszatérjünk erkölcsi hatásaira, tekintsük a szabadversenyt a közkerölcsökhöz való viszonyában.

Amilyen jótékony hatása az a vagyon, melyet az emberek szorga-

lom és becsületes munkával szereznek, ép oly káros az, melyhez hirtelenül, kevés fáradsággal, szerencsés spekuláció útján jutnak. Az ilyen vagyon rendszerint már szerzésénél káros a közérdekre, de még károsabb az elfogyasztásnál. A hirtelen szerzett vagyon melegágya szokott lenni az élvezeteknek és fényűzésnek, amelyeket nem tud mindig mértékletességre szorítani a nevelés, mert az utánzási hajlam veszedelmes csábító. A nevelés korlátozó erejét nem tagadjuk ugyan, de csak akkor bír ezen erő a maga teljességében érvényesülni, ha apasztani igyekszünk azon okokat, melyek a fényűzést terjesztik, ezeknek egyike pedig a hirtelen vagyon szerzésnek a szabadverseny által adott és szertelenül fokozott alkalmá.

Nem akarjuk mi megfojtani a szabadversenyt, csak a keresztény erkölcsi felfogás keretei közé akarjuk szorítani, hogy naponta tapasztalható kinövésai, elfajulásai ne befolyásolhassák továbbra is károsan a közgazdaságot és egész társadalmi életünket. Az az élet-halálra való versenyzés, mely a mai gazdasági életben tapasztalható s melyet a közélet más terén strébcsergének nevezünk, ellentétben áll az igazságossággal, a humanizmussal, az erkölcsi és vallási szabályokkal. Ez ellen tehát küzdeni kell, amint küzd ellene a keresztény szocializmus, nehogy az emberek felfogják egymást.

A szabadverseny káros következményeinek példáját mutatta be csak az imént Amerika. Bekövetkezett a tultermelés, ami válságba sodorta nem csak a kistermelőt, hanem még a nagy gyárakat is, meg sem említve azon ezer meg ezer szerencsétlen munkást, akik így az erkölcstelen szabadverseny áldozataivá lettek.

Bekövetkezett a munkáshiány s kitudja, mi lesz majd ennek a vége, mert a munkanélküliség a társadalomra nézve a veszedelmek szülőanyja.

Vagy nem az erkölcstelen szabadverseny, a pénzszerzés ezen galád módja emelte-e az ugynevezett igényeket? Mennyi haszontalan, értékte-

len dolgot látunk ma forgalomban, melyekre ráfogjuk, hogy szükségleteket elégítenek ki. Es mégis elég felületesek vagyunk és elhiszszük, hogy a szükségletek az embereknek természetes kívánságai, igényei és a vagyonosodás terjedése folytán emelkedtek. Sok igényt, ugynevezett szükségletet az erkölcstelen szabadverseny erőltetett ránk.

Nem is sorolunk föl több bajt. Elég ennyi, hogy a magyar társadalom megmentése érdekében ezen szabadversenynak is korlátot igyekezzünk emelni. Ne hallgassunk azokra, akik jelszavakkal akarják elhitetni azt, hogy a szabadversenyre szüksége van a haladásnak. Hazugok a jelszavak, hazudnak, akik e jelszavakkal élnek.

A keresztény szocializmus vegye föl programjába, hogy az erkölcstelen szabadversenyt szigorú törvényekkel kívánja korlátoztatni. Ezzel is társadalommentő munkát végez.

Ipartestületünk a mult évben.

A szabadkai ipartestület március hó 1-én tartja ezidei rendes közgyűlését, amely alkalomból közérdekűnek tartjuk az elnökség jelentéséből a következő, az ipartestület mult évi működésére vonatkozó adatokat közölni.

A jelentés a mult évi működés eredményének ismertetését egy örvendetes jelenséggel kezdi, ami abban nyilvánult, hogy a tagok tagjárulékaikat szorgalmasabban fizették be, mint az előző években; miáltal módot nyújtottak arra, hogy a testület vállalt kötelességeinek és hivatásának jobban megfelelhessen. Ezután így folytatja a jelentés:

„Amidőn erről jóleső örömmel értesítjük a tisztelt közgyűlést, ugyanakkor egy sajnálatos és eléggé meg nem bélyegezhető esetről is számot kell adnunk. Az hisszük, hogy minden tagtársunk értesült már arról, hogy ipartestületünknek volt jegyzője, Mészáros Csordás Mihály testületi vagyonunkból 2817 korona 97 fillért sikkasztott és megszökött. Az igazság keze azonban szökésében Miskolcon utolérte és ma már a szabadkai fogházban várja, hogy számot adjon sikkasztásairól.

Testületünk érdekében mindent elkövetünk arra nézve, hogy kárunk ne legyen és emberi számítás szerint bizunk abban, hogy ebből az esetből kifolyólag veszteségünk nem is fog keletkezni; mert Mészárosnak tisztí óvadékán felül talált egyéb vagyonára

Legcélszerűbb és legelőnyösebb módja a takarékoságnak az „Alföldi Bank Részvénytársaság” által Szabadkán bevezetett és

életbiztosítással egybekapcsolt heti betét-rendszer,

mely által legkönnyebben gondoskodhat bárki családja és önmaga jövőjéről. A betevő betétje felett szabadon rendelkezik.

A biztosított összeg kifizetetik, ha a haláleset már az első korona lefizetése után bekövetkeznék. 296-1-1

Felvilágosítások az intézet helyiségében (I., Damjanich-utca 49. sz. a.) nyerhetők. Ügynökök alkalmaztának. A kifizetést az „Alföldi Bank Részvénytársaság” Szabadkán eszközli.

is sikerült biztosítási végrehajtást vezetnünk és ezenkívül még Andrassy György volt pénztárnoktól is kaptunk készpénz letétben 1700 korona biztosítékot, a miből módunkban leend majdan fedezni azt a hiányzó összeget, a mi Mészáros vagyonából fedezetlenül marad. A sikkasztó jegyző ellen ezenkívül még bünyenyítő feljelentést is tettünk.

Ezek előterjesztése után az elmúlt év ügyszorgalmáról az alábbiakban tesszük meg jelentésünket.

Tagjaink száma az 1906. év végén 1441 volt, az 1907. év folyamán iparigazolványt nyert 128; lemondás, elhalálozás és elköltözködés folytán töröltetett 358 és így a tagok száma 1211.

A múlt év folyamán szerződöttünk 470 tanoncot, felszabadítottunk bizonyítványt 227-et, az ipartörvény 101. §. d) pontja alapján 53-at, munkakönyv másodlatot kiállítottunk 42-öt, ideiglenes igazolványt pedig 26-ot.

Erkezett ez év folyamán 384 ügydarab, melyből elintézetlen maradt 41 darab. Az elintézetlen ügydarabok szintén a volt jegyző hibájából származtak; de felfedeztetésük után nyomban elintéztettek.

A békéltető bizottsághoz benyújtott 262 panasz, melyből 105 határozattal, 135 egyezséggel, 12 pedig egyéb módon nyert befejezést; 10 pedig bírói utra tereltetett.

A testület múlt évi bevétele 8614 kor. 34 fill., kiadása 5963 kor. 23 fill. volt, maradt tehát 2651 kor. 13 fill. készpénz.

Érsek urunk és a zentaiak.

Zentaiak tisztelegtek Várossy Gyula, kalocsai érseknél, segélyt kérve a fölépítendő polgári leányiskolára. Az elemi iskolák államosítása után egyházi segély, hogy azután az egyház segélyével felépített iskolát ismét államosithassák, ha megunták az apácákat. Bizony egy kicsit furcsa okoskodás, s ezen okoskodás furcsaságát, úgy látszik csak Vuits látta be, aki épen ezért el is maradt a küldöttségéből.

A zentaiaknak érsek urunk által történt fogadtatásáról különben a következő tudósítást kaptuk:

A mult szombati közgyűlés tudvalevőleg kikapcsolta a polgári leányiskolát az államosítás kérdéséből és erre nézve azt mondta ki, hogy az apácák kezére bizni kívánja. Minthogy azonban a kormány a várostól követeli az új épület sürgős felemelését, kapcsolatosan kimondotta a közgyűlés, hogy a kalocsai érsektől kéri a polgári iskola felépítését.

Ezen kérelem tolmácsolására egy bizottság lett kiküldve Szárics Géza polgármester vezetése alatt, Dr. Ellinger Jenő, Gózon István, Vuits János és Dr. Lovász Andor tagokból összeállítva. A kiküldetésről Vuits lemondott, a többiek abban résztvettek. A küldöttség szerdán utazott Kalocsára és a délutáni órákban járult az érsek elé. A város kérelmét Szárics polgármester tolmácsolta, írásban is átnyújtva a város kérelmét.

Várossy Gyula érsek kegyesen fogadta a küldöttséget, de kötelező ígéretet nem tett, mert — mint mondta — anyagi támogatást csak az esetben nyújthatna ha a népiszkolák s legalább is a leányiskolák államosítva nem lennének. Kijelentette ezen felül a bizottság tagjai előtt azt is, hogy az iskola átvétele nyomban csak az esetben volna lehetséges, ha a jelenlegi tanerők helyét azonnal az apácák vennék át. Részleges átvételről szó sem lehet. Nehézség ezen felül az is, hogy az apácák azonnal nem volnának képesek kellő számú tanerőt beállítani az iskolába. Végleges és kötelező ígéretet ennek folytán az érsek nem tett, de Zenta város iránt érzett jóindulatáról biztosította a küldöttséget.

A küldöttek érsek urunk vendégei voltak vacsorára.

Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

Meghívó.

Az építőmunkások országos szakszervezete 1908. március hó 8-án délelőtt 9 órákor a Szent-István-Tursulat dísztermében (Szentkirály-utca 28. I. em.) tartja évi rendes közgyűlését a következő napirenddel:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. Szakszervezkedés ügye.
5. Indítványok.

Indítványokat az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább két héttel kell benyújtani.

Felhivatnak a szakszervezet kötelékébe tartozó összes helyicsoportok, hogy a tagok számarányához képest az alapszabályokban meghatározott számú kiküldötteikkel képviseltségük magukat a közgyűlésen.

Vodicska István,
szakszervezeti elnök.

Meghívó.

A vas- és fémmunkások országos szervezete f. évi március hó 8-án délelőtt kilenc órákor a központ helyiségében (Szentkirály-utca 28. II. 12.) tartja évi rendes közgyűlését a következő napirenddel:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. Az új tisztikar megválasztása.
5. Indítványok.

A szakszervezet kötelékébe tartozó helyi csoportok ezután is felhivatnak, hogy kiküldötteikkel képviseltségük magukat a közgyűlésen.

Tanítóválasztás.

Végre-valahára megejtették a régóta üresedésben levő öt tanyai tanítói állásra a választásokat.

A tanítóválasztó iskolaszéki ülést Biró Károly dr. polgármester nyitotta meg a belteri iskola dísztermében. A megnyitás után az elnök átadta a választások vezetését a közigazgatási bizottság által a választás vezetésére kiküldött Békeffy Gyula drnak.

Osszesen száznegyvenen folyamodtak az öt tanítói állásra. A folyamodók képesítésének felolvasása után elnök elrendeli a névszerinti titkos szavazást.

A választás eredményeképpen megválasztottak:

Kuluncsics Gyula 25, Gyelmis Ilona 25, Meznerics Margit 25, Sztipics Bódogné Szlivka Teréz 18, Nagy Lajos 15 szavazattal.

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyvkereskedése.

Telefonszám 283.

Ifjúsági iratok, díszmunkák, saját kiadású imakönyveit, amely tetszés szerinti kötetekben készülnek.

Továbbá nagy választék rajz- és írószerekben.

Egyben felhívom a n. ó. közönség szíves figyelmét díszkönyvkötészetemre, ahol a legmodernebb és legesinosabb munkák készülnek legszolidabb árák mellett.

Fizetésektelenségek.

(K. O.) Egy előttünk fekvő statisztikai összeállítás szerint a lefolyt évben összesen 704 fizetésektelenségi eset fordult elő, vagyis mintegy 100 esettel több, mint az előző évben.

Minket, kik a közviszonyokat higgadtan ítéljük meg, ez az eredmény egyáltalán nem lesz meg. Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy az üzletvilág ezekhez hasonló meglepetéseket rejtegesse számunkra. Mindazonáltal kötelességünk rámutatni azokra az elfajulásokra, melyeknek következményei a fizetésektelenségek, csődök, hamis bukások, amit a legtökéletesebb hiteltörvénykezés

sem képes megakadályozni, hacsak az üzleti erkölcs nálunk meg nem javul. Mert könnyűszerrel elütni a dolgot azzal, hogy a tavalyi fizetésektelenségek egyszerű oka a világszerte uralkodó pénzsűke, igen kényelmes eljárás, de a dolog mélyébe nem hatol az efajta magyarázat.

Más itt a baj.

Sokat panaszkodunk, hogy a magyarban nincs üzleti szellem. A tapasztalat azonban ellenkezőjét bizonyítja. A vállalkozás összes formái az a térség, hol gyorsan meggazdagodhatunk. Pedig ki nem akar nálunk gyorsan meggazdagodni. Automobilon járunk, páholyt tartunk, pezsgőt iszunk, tengeri fürdőre járunk, asszonyaink pedig nem dolgoznak, csak ápolják testük üdeségét. Mindez sok pénzt emészt fel és azt valahonnan elő kell teremteni.

A kezdő tőke miatt nem jövünk zavarba. Talán nincs is szükség reá. Van aki tíz koronával kezd, van aki kilenc ezer forinttal. Tudunk esetet, hogy egy kereskedő kilenc ezer forinttal kezdett bele az üzletbe és a napokban hét millió korona adóssággal ment csödbe. Már ehhez csak kell vállalkozói szellem.

A gyors meggazdagodás után való vágy csinálja az üzleti szellemet. Természetesen azt az üzleti szellemet, mely megfelelő tőke szorgalom és kitartás nélkül akar vagyont szerezni. Egy bizonyos fokú ügyesség mellett ez nem is lehetetlen. Mert az emberek hiszékenyek és botránnyosan együgyűek. Es mellette mindenki dolog nélkül és hirtelen meg akarna gazdagodni. A Kardos-bank csődje élénk világitást vet arra a körülményre, hogy magas állású és műveltségű egyének sem vetik meg a gazdagodásnak azt a módját, amelyet a Kardos-bank kilátásba helyezett, mikor azt mondta, hogy a tízezer koronát, mit rám bízol, nem hoz nekem 6—8 százalékos, tehát elfogadható tisztesége polgári hasznot, hanem hoz tízezer koronát. Már ehhez csak kell üzleti szellem. Annak részéről, aki kilátásba helyezi a gyors meggazdagulást és annak részéről is, aki a kilátásba helyezett gazdagság után nyul.

Sajnos, nincs bennünk az üzleti szellemnek az a fajtája, mely elegendő tőkével, szorgalommal és munkássággal akar boldogulni. Mi még mindig keleti kényelemmel zárkózunk el attól a munkától, mely fejtőrést, kalkulációt és kockázatot igényel. Más eltanulunk a nyugati népektől, ezt nem. Már pedig való igaz, hogy csak reális üzleti szellem képes a magán és nemzeti vagyont gyarapítani. Az ellenkezőjét bizonyítják a csődök és fizetésektelenségek, melyek aláássák az üzleti világ szoliditására vetett bizalmat, mit a nemzeti vagyon is megcsinál.

Ha másért nem, hát ezért is érdemes a hazai fizetésektelenségek felett gondolkodni.

A kormány a házbéruzsora ellen.

A házbér és élelmiszer uszora ügyében — mint értesülünk — messzeható akciót tervez a kormány. Az akció bevezető része lesz az a tárgyalás, amelyet Wekerle miniszterelnök hív össze az élelmiszerszóra tárgyában és amely március harmadikán lesz. Addig a miniszterelnök beszerzi a hivatalos adatokat, amelyek alapján az égető kérdés teljes megvilágításban kerül a résztvevők elé.

Iparos párt.

Az iparos párt az egész országban szervezkedik. Szervezkedési akcióját, amint értesülünk Szabadkán is megkezdte. Folyó évi március elsején Molnár János sárospataki ipartestületi elnök érkezik Szabadkára, hogy itt ismertesse meg az iparos pártot s buzdítsa az iparosokat a szervezkedésre.

Az iparos párt célja hazafias, törvényes alapon és békés eszközökkel, de elszántan küzdeni a magyar ipar igazaiért. Nyugodt, tárgyilagos, művelt modorban szakszerűleg ismertetni a kisipar bajait, ezek orvoslasi módját s fejlődésének föltételeit. Célja biztosítani a kisiparos tisztesége megélhetését, a kisipar fenállását és felvirágozását a szervezethez erejével.

Országgyűlés. A mai ülésen Justh Gyula elnökölt. A napirend előtti jelentések elintézése után a házszabályrevízió tárgyalására került a sor. Erdekies interpellációt jegyzett az interpellációs könyvbe Nagy György. Az interpelláció a függetlenségi képviselők nemesítésére vonatkozik.

A függetlenségi párt háborgása még mindig tart. Garanciákat követelnek a házszabályrevízió esetére. A folyosón ma azt beszéltek, hogy Nemes Bertalan, Szunyog Mihály, Csóti Géza, Szász József feltétlenül a revízió ellen szavaznak. A revízió ellenes csoport nagyságát hatvanra becsülik.

A дума a terroristák ellen. Pétervárdi táviratozzák: ma a дума hosszabb vita után elhatározta, hogy azt a 190 képviselő által benyújtott törvényjavaslatot, amely a terrorista bűntettek által károsítottakat támogatására vonatkozik, ahhoz a bizottsághoz utasítja, amely a személy sérthetlenségéről szóló törvényjavaslatok tárgyalásával van megbízva. Ezután kimondta a дума, hogy felháborodással veszi tudomásul a legutóbbi terrorista bűntetteket.

HIREK.

Tájékoztató.

Február 23. Böleskey Lajos felolvasása a katolikus legényegylet dísztermében, délután négy órakor.

Február 23. A szabadkai keresztényszociális társaság társasvácsorája a katolikus legényegylet dísztermében.

Február 26. A szabadkai szállodások, vendéglősök, kávéháztulajdonosok és korcsárosok egyletének bálja a Pest-szálloda összes termeiben.

Február 29. A függetlenségi-kör második farsangi táncvigalma a Pest-szálloda összes termeiben.

Március 1. A kath. legényegylet táncvigalma, a kath. legényegylet dísztermében.

Március 2. A szabadkai műpártolók körének felolvasással egybekötött hangversenye a kath. legényegylet dísztermében. Utána táncvigalom.

Március 3. Alarcos bál a Pest-szálloda összes termeiben.

Március 8. A katolikus népszövetség ismertetése a két katolikus körben délután.

Országos vásárok: Szabadkán február hó 23-25-ig.

A városi közgyűlés. A 29-iki városi közgyűlés tárgysorozatából pótlólag közöljük még a következőket: Belügyminiszeri leirat a „Mária Valéria” kórház 1908. évi költségvetése tárgyában. Tanács javaslata a zombori thatóság uton épült utkaparó ház telkéhez szükséges terület megvétele tárgyában. Tanács javaslata Radonovácra egy közlekedési ut kisajátítása tárgyában. Tanács javaslata a györgyeni iskolához vezető ut kisajátítása tárgyában. Tanács javaslata a városház melléképületének lebontása és az ideiglenes rendőrségi fogház felépítése tárgyában. Tanács javaslata az V. kör Kürt-utcában készített téglajárda ügyében. A szabadkai faipar részvénytársaság felebezése köveztvám és pótdómentességi ügyben hozott 1944/907. számú határozat ellen. Fábrián József templomzenész nyugdíjazása. Kunert Ferenc templomzenész nyugdíjazása. A helyi érdekű vasutak megkeresése a szállítási adó megszüntetése tárgyában intézett feliratok pártolása iránt. Az izr. népkönyha kérvénye segély iránt. Bíró István 48/49-es honvéd kérvénye segély iránt. Ozv. Ferenc Lajosné sz. Szabó Eszter kérvénye pénzbeli segély iránt. Mamuzsich Benedek főgimn. tanár kérvénye 3 havi szabadság iránt. Muhr Ambrus Mária születésné oklevelének meghirdetése. Maróthi Pokornik Mária születésné oklevelének meghirdetése.

A számonkérőszék egy napi működés után befejezte a városi hivatalok felülvizsgálását, s lényegében mindent a legnagyobb rendben talált. Talán most mégis kaphatnának tisztviselőink egy kis drágasági pótlékokot.

Felolvasás a katolikus legényegyletben. Holnap, vasárnap délután négy órakor, Böleskey Lajos, főgimnáziumunk tanára tart felolvasást a katolikus legényegylet dísztermében. A felolvasásra felhívjuk a közönség figyelmét.

A szabadkai építőiparosok szövetsége holnap, vasárnap délelőtt kilenc órakor tartja az idei rendes öszülését az ipar-terület tanácstermében.

Kinevezés. A magyar királyi igazságügyminiszter Stieber Richárd pestvidéki királyi törvényszéki díjnokot a kulai kir. járásbíróvához irnokká nevezte ki.

Darányi Ignác dísztagsága. Az óbecsei földmivelők egylete Darányi Ignác földmivelési minisztert a napokban dísztagjává választotta s erről őt jegyzőkönyvi kivonatban értesítette. A miniszter az óbecsiek figyelmét ekként köszönte meg:

Nagyságos és főtisztelendő elnök ur! Folyó évi január hó 25-én kelt iratából őszinte köszönettel értesültem az óbecsei földműves ifjúsági egyesület közgyűlésének azon elhatározásáról, hogy engem az egylet örökös dísztagjává megválasztani szivesek voltak. Midőn a dísztagságot örömmel elfogadom, a megtisztelő figyelemért ismételtelen köszönetemet fejezem ki, felkérem egyúttal nagyságodat, hogy azt alkalommal az egyesület előtt is tolmácsolni sziveskedjék. Örömmel fog szolgálni, ha az egyesület által is szolgálta hazafias célokat előmozdítani a jövőben alkalom leendő. Fogadja nagyságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Darányi Ignác.

Ezt is jó tudni. A sertéstartó gazdákra bizonyára érdekes lesz annak a tudása, hogy a hizott disznó súlyát hogyan lehet megközelítő pontossággal meghatározni mérleg nélkül. Erre nézve egy tapasztalt gazda a következő eljárást ajánlja: Spárgával vagy szalaggal megmérjük az állat hosszát, a fej-től kezdve (pontosan a fülek között) a hát-ig végig egész farktövig. Feljegyezzük a kapott centimétereket, azután megmérjük a disznó területét közvetlen a mellő lábak mögött, azonban pontosan derékszögben a háthoz és szintén feljegyezzük a kapott centimétereket. Most megszorozzuk a két számot egymással. A nyert számot elosztjuk 11-el, ha a disznó jól van hizlalva; ha csak félig van hizlalva, akkor 13-mal. Az így kapott szám majdnem kiadja a teljes pontos hussúlyt.

A munkásbiztosító pénztári tisztviselő. A kormánynak az a terve, hogy a munkásbiztosító pénztárak tisztviselőit köztisztviselőkké akarja minősíteni és pénztári tisztviselőkké csupán érettségizett és államszámviteli vizsgát tett, illetőleg fogalmazói karba jogvévett egyének választhatók.

Tűz a kórházban. Ma délután négy óra után a tűzoltók trombitája ijesztette meg a Mária Valéria kórház betegeit. A D osztály alatt a pincében felhalmozott kőszén gyulladt ki. A gyorsan kivonult tűzoltóknak félórás munka után sikerült a tüzet elfojtani. A betegek ijedségén, s egy kis szénrakás elpusztításán kívül egyéb baj nem történt.

Szeszélyes időjárás. Április hóra ütötték lemoshatatlanul a bélyeget, hogy ez a hónap bolondos, mert napról-napra, sőt óráról-óra változik benne az idő. Az április szeszenkezés nélkül viselheti homlokán a bélyeget, mert a most folyó február havi időjárásnál szeszelesebb alig képzelhető. Egyik napon fagy, a másikon olvad és tavaszi naposugár csalogatja a rügyeket, majd elborul s elkeveredten esik az eső, mintha ősz volna az idő. Majd ismét elkezdi havazni, kavargó a szél, valóságos zord téli vihar verdesi az ablakokat. Szép a tél időszaka, még ha tulságosan zord is, ha komoly, hideg, havas, de annál utálatosabb, ha ilyen szeszeleges, mint most, amikor a szegény megbélyegzett április szerepét játssza.

Elgázolt asszony. A város kellő közepén gázolt ma el egy gyorsan vágató kocsi egy szerencsétlen asszonyt, aki a fején súlyos sérüléseket szenvedett. A meg-

botránkoztató a dologban az volt, hogy a kocsi, melyen állítólag a tulajdnos is ült, a szerencsétlenség után meg sem állt, hanem vadul hajtatott tovább. A szerencsétlen, elgázolt nőnek az első segélyt a mentők nyújtották.

Gondnokság. A zombori kir. törvényszék Németh Lajos, 43 éves, ev. ref., monostorszei illetőségű napszámost gyengeelméjűség miatt gondnokság alá helyezte.

Csöd. A szabadkai királyi törvényszék közhírré teszi, hogy Csizsár József magyarkanizsai vaskereskedő ingó és ingatlan vagyonára a csődöt megnyitotta.

Idült tüdőhurut gyógykezelésénél a „Sirolin-Roche”, feltétlenül igénybe veendő, mivel a legtekintélyesebb egyetemi tanárok egybehangzó nyilatkozata szerint a köpetet a legrövidebb idő alatt kevesbiti, esetleges lázt leszállítja és az étvágyat előmozdítja. „Sirolin-Roche” ugyan egy creosot-preparatum, de nem az ilyenmő preparatumok rossz ízével. Teljesen méregtelen és nagy adagokban véve is tökéletesen felemészthető. Naponta 3-6 teakanál elegendő az eset súlyosságához mérten. „Sirolin-Roche” kapható a gyógyszerüzletben.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjúsági iratok, díszmunkák, imakönyvek, levélpapírok, dobozokban, író- és rajzszerek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

... könyv-, papir- és írószerekkereskedésében ... Szabadkán, főtéren, Szentháromsággal szemben.

Ítélethirdetés izgalommal.

— Elájult a gyilkos. —

Idegizgató, kínos jelenet játszódott tegnap délelben a nagyváradi esküdtbírószág előtt, a tárgyaló teremben. Az ítéletet hirdette ki a törvényszék, minek hallatára az egyik elítelt vádlott összeesett és percekig feküdt eszméletlen állapotban, vonaglott a földön. Percekig tartott a kínos jelenet, amely megrázta a jelenlevőket, a bírakat s az esküdteket is izgalomba hozta.

A bűnpör, amelynek ítélethirdetése ilyen kínossá vált, P. Kiss Gyula és Papp Károly bihartordai legények ügye volt, akik tavaly bosszúból meglesték az utcán egy pajtásukat: Gyarmati Józsefet és agyonütötték. Három napig tárgyalta a bűnpört az esküdtbírószág és tegnap került ítéletre a sor.

Déli háromnegyed 12 órakor hirdette ki a tárgyalást vezető elnök az ítéletet. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a törvényszék P. Kiss Gyulát 6 évi és Papp Károlyt 2 évi fegyházra ítélte.

Amint elhangzott az elnök szava, a következő pillanatban P. Kiss Gyula összeesett s a földön hanykolódott, ütötte, verte magát, majd eszméletlenül terült el.

Itt megszakadt az ítélethirdetés. A közönség ijedten ugrált fel a helyéről. A padokból pedig kirohant két gyászruhás nő és odaszaladt a bíróság emelvénye elé, ahol az idősebbik nő sirva nyögte:

— Jaj, megölik a fiamat!
Az ájultan fekvő P. Kiss Gyula anyja volt ez, aki a haját tépte és mellette jajgatott a vádlott testvére.

A teremben nagy volt az izgalom, az elnök felfüggesztette az ítélethirdetést és felszólította a közönséget, hogy hagyja el a termet.

Az elítelt gyilkos még mindig a padlón feküdt, amíg vizet nem hoztak neki s az elnök kivitette az ügyvédek szobájába, ahol lefektették és szuronyos őrizet alatt hagyták.

Egy óra múlva magához tért a szerencsétlen legény, akit visszavitték az ügyész-ségi fogházba.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemcsak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN
... sárlásaikat eszközlik. ...

INNEN-ONNAN.

Bankigazgató: Hallja maga Sebelbein. En mindent tudok. Hiába okor is tagadni. Maga sikkasztott 2000 korona.

Sebelbein (magában), Gott sei Dank! Még nem tud mindent.

*
Tanító: Ki a képmutató?

Fiu: A Karsci.

Tanító: Miért?

Fiu: Mosolyog, mikor az iskolába megy.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi tárgyalások.** A szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra a következő ügyek tüzetek ki. Február 24-én: Kovács M. János, megvesztegetés vétsége. László Katalin, lopás büntette. Kriszthaber Jenő és társai, lopás büntette. Zsuzsics Márkó, hatóság elleni erőszak büntette. Február 25. Bédics Ferencz és társa, szándékos emberölés büntette. Ozv. Borzák Józsefné, súlyos testi sértés büntette. Február 26-án: Horváth Ferencz, súlyos testi sértés büntette. Szegedi Ágnes, lopás büntette. Malagurszki Mihály és társa, súlyos testi sértés büntette. Asztalos István, súlyos testi sértés büntette. Február 28-án: Gálfi Pohos Simon, lopás büntette. Barta József és társai, súlyos testi sértés büntette. Kókics Simon, orgazdaság büntette.

Szerencsés

összetétele és a felhasznált borok gondos megválogatása eredményezi általánosan :: :: elismert kitűnő minőségét. :: ::

KAPHATÓ: 256-59-13 minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

SZINHÁZ.

Lotti ezredesei.

Rudyard Stone e kétfelvonásos bohózatát harmadszor adták elő pénteken, meg lehetősön vontatott előadásban. A legtöbb szereplő nem találta föl magát szerepében. Mezei Margit (Eltie) meghülése miatt csak úgy nem volt disponálva, mint Bogyó, a szindirektor. Szigethy Andor piskótagyárosa kiskaliberű alakítás volt, Nagy Imre (Dikson) pedig tulszabadosan, sőt csaknem végzetessé vált ügyetlenséggel játszott. Mindössze Aradi (Lotti) és B. Szabó (Ramajanah) klasszikus alakításával lehetett a közönség megelégedve, amely különben zsuffolásig megtöltötte a színházat és sokat kacagott a darab bohóságain.

* **Bérlők figyelmébe.** A színház igazgatósága ezuton hívja föl a bérlők és jogtulajdonosok figyelmét hogy e hó 26-dikán a bérlet lejár. Kéri az igazgatóság az érdekeltek szives intézkedését.

Műsor:

Vasárnap délután: Gyerek asszony, este: Varázskeringő.

Hétfőn: Gasparone.

Kedd: Folt amely tisztít.

Szerda: Tündérszerelme.

Csütörtök: Gyurkovics leányok.

Péntek: Gül Baba (mérés. helyárák.)

Szombat: Császár katonái először.

Ne köhögj!! Igen ám, de muszáj. Ki mondja azt neked? Végy egy üveg Illés-féle törvényesen védett **utifü kivonatot**, amely a legbiztosabb szer köhögés, rekedtség s mellfájás ellen, még a legmakacsabb eseteknél is. Az Illés-féle **utikivonattól** három-négy nap alatt úgy elmúlik a köhögés és egyéb bajai, mintha soha sem lettek volna. Hála és köszönőiratok az egész országból. — **Ára üvegenként 1 korona.** — Kapható a készítőnél: **Ífj. ILLÉS ANTAL** vörös kereszt gyógytárában **Szabadkán**, Eötvös-utca (bankpalota, régi posta helyén). Megrendelések vidékre utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöltetnek. 185-53

NYILTÉR.*

Rokonainknak, jó barátainknak és ismerőseinknek szeretett testvérünk, Mamuzsich Antal elhalálózása alkalmából nyilvánított részvétükért ezuton is hálás köszönetet mondunk.

Mamuzsich Mária és Benedek.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: **Körmöczy Ernő.** 60

Olyan különösen, tompán hangzott e szó: Most már késő minden! És ily kétes eredményért kockáztatta szerencséjét! Minden szándéka, minden terve olyan volt, mint a pókháló, mely most ime fogva tartja őt. Szerette volna magát kiszabadítani közülről, hogy Micaelát elérhesse újra. Ő volt egyedüli, jogos tulajdona. Ezt az érzést érezte ő már máskor is. Most visszatért újra. Ő volt mindene a világon.

— De hisz Paternóban összetűztek már ma is!

— Csak amolyan enyelgés volt az ott a városkapuknál, — felelte amaz, — semmit mondó ez egész dolog. Igen, ha az egész Aetna környékét lángba borítottam volna! Akkor tán jobban megértettek volna. Akkor tán jobban ügyeltek volna ránk. Most csupán pár parasztházat lövöldöznek romba, csak azért, hogy pár száz korgó gyomorral kevesebb legyen a világon. De egyetlen egy kívánságunkat sem hallgatták meg.

Ott vergődött a pókháló szálai között. Hisz odamondhatta volna neki, hogy ő cseppet sem törődik politikával. Ő művész és szabad ember. Neki birnia kell ez asszonyt.

E pillanatban azonban megrázkódott a levegő. Lövés dördült el szürkülő éjben, aztán másik, ismét másik.

Micaela odaugrott hozzá, s megragadta karját.

— Kitért a felkelés talán? — kérde tőle Lövés, lövés után reszkettette meg a levegőt. Csakhamar zürzavaros kiáltás és ordítás hangzott át az utca felől.

— Ez a felkelés! Bizonyára a felkelés! Eljen a szocializmus!

Oröm fogta el szívét. A győzelemben való hit újra visszatért lelkébe. Megfogja hódítani szerelmének tárgyát újra. Oh, az asszonyok sohasem térnek ki a győztes elől.

Szó nélkül siettek a kerten keresztül a kapu felé. Itt aztán Gaetano szörnyű szitkozódásba tört ki. A kapu zárva volt. Ő ide van zárva a kertbe.

Kétségbeesetten tekintett körül. Három oldalról magas kőfal övezte a kertet, a negyik szélén mély, feneketlen szakadék tátongett eléje. Mindenfelől el volt zárva utja. A város felől szörnyű láрма, rémes segélykiáltás törte át az éj csendjét. A menekülő léptei ijedően kopogtak fel ott az utca kövén, közben—közben vad rivalgás, erős puskaropogás hangzott egyre. „Eljen a szabadság! Eljen a szocializmus“ ordította ott alant a csöcselék. Gaetano minden erejét megfeszíté, hogy betörje az ajtót, haragjában majd hogy maga is el nem bődült. Fogva volt, nem lehetett köztük.

Micaela alig zihálva érte utol a kert végén. Most, mikor minden titkát feltárta neki nem merte őt tartóztatni többé.

— Várjon, várjon egy pillanatig, — lihegte lélekszakadtan, — magamhoz vettem a kulcsokat!

— On, ön? — hörögte amaz.

— Igen, lehuztam magam után, mert azt hittem, vissza fogom tartani, ha netán kitéz a felkelés. Megakartam menteni önt.

— Micsoda esztelenség, — kiáltá amaz s kikapta kezéből a kulcsot.

Míg ott az izgatottságtól reszkető kezekkel kereste a zárt, megkérdezte tőle:

— De hát miért is akar megmenteni engem?

Az asszony adósa maradt felettel.

— Talán azért, hogy az ön Istenének boszuálló kezét le ráj?

Amaz erre sem válaszolt.

— Nem próbálná meg azt, hogy haragjától megmentsen engem?

— Nem, azt nem merném tenni, — felelte halkán az asszony.

— Oh mennyire bátortalanok is ezek a hívők.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

H. A. Fogadd köszönetemet a megemlékezésért. Oszintén résztvettem fájdalomban.

A VIII. körü laktanya közelében egy gazdálkodónak való lakház bérbe adandó esetleg **eladó.** 300

A főposta közelében egy 1200 korona évi jövedelmű **lakház 7000** korona tehérrel kedvező feltételek mellett **eladó.** 301

A kir. törvényszék közelében 2000 korona jövedelmű ház **14000** korona tehérrel más vállalat miatt **eladó.** 306

A város egyik főutján 20-25 év óta fennálló és évi 3000 korona jövedelmű **borbélyüzlet** más vállalat miatt **eladó.** 302

Egy ház a városliget közelében forgalmas helyen levő amortizációs tehérrel, kisebb házáért cserébe adó, vagy **eladó.** 303

A vörös ökör iskola közelében egy lakház, hol építkezni is lehet és üzlethelyiségeknek alkalmas **eladó.** 304

Bővebb felvilágosítást ad:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet törvényszékileg bejegyzett cég Szabadkán.

MARSCHAL LOKOMOBIL

16 ló erejű a legjobb állapotban :: **olesón eladó.** ::

— **MARTINZ KÁROLY** —
első szabadkai gépgyári műhelye.

Hirdetmény.

— AZ —

ALFÖLDI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ezennel közhírré teszi, hogy
 folyó 1908. évi
 március hó 1-5-ö napjától
 az állandó betétek után
5 (öt)

százalék kamatot,
 az átmeneti betétek után
négy és fél (4 1/2)
százalék kamatot
fizet. 297-2-1

Kelt Szabadkán, 1908. évi
 február hó 21-én.

Az igazgatóság.

Kereset bárki részére!

Házi munkások keres-
 tetnek gyors kötőgépe-
 inken való kötésre.
 Távoltság nem határoz,
 mi eladjuk a kötött
 munkát. 180-16

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény	10 korona
teljes férőruhá-	1 szelvény	12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény	15 korona
rág és mellény)	1 szelvény	17 korona
elégendő, csak	1 szelvény	18 korona
	1 szelvény	20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért,
 szintúgy felöltőszövetet, turisztalont, selvem-
 kamgarnt stb. stb. gyári áron küld a mint meg-
 bízható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
 gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve,

Az előzők, a melyeket a magánvevő élvez, ha
 szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
 nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelenlények.
Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
 Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
 rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon
 a második kiadást. Ezen kevesek
 :: közé tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS.”

cimű politikai röpirat, mely első
 kiadásában 120,000 példány-
 ban kelt el, s most újabb 15,000
 :: példányban jelent meg. ::

A „Szóimadás“ ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
 Kapható: kiadóhivatalunkban.

Kereskedők

részére szükséges
 pénztári bároák
 100 lappal, szá-
 mozva és fűzve
 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

cégléirat nélkül
 100 darabonként
 30 fillérért kap-
 :: : hatók a :: :

Szabadkai Nyomda-
 és
 Hírlapkiadó-vállalat
 mint szövetkezetnél
 IV., Rákóczi-utca 20.

Építetők b. figyelmébe!

Bácsalmáson **Ábrámovics és**
Antalfi okl. kőművesmester és építési vállal-
 kozók elvállalnak mindennemű szakba vágó

építkezéseket, 299-1-1
terv és költségvetés készítéseket
felelősséggel
a legmérsékeltőbb árakon.

ÁBRÁMOVITS és ANTALFI
 ép. vállalkozók Bácsalmás.

Tisztviselők figyelmébe!

Az országos magyar I. általános tisztviselőegylet kolozsvári
 képviselősege (Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tiszt-
 viselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak
 mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

dijmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

— Válaszbélyeg csatolandó. —

42-89

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia

orgona- és harmonium-gyár

PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnyomatu
 (pneomatikai) **orgonáinkat** igen jutányos árak
 mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú **harmoniumok** minden nagy-
 ságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket
 olesón vállalunk.

— Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk. —
 Alapított 1867. évben. 244-8

Légnyomatu és electro berendezések.

Bácsalmási szőlőtelepemen
1901. évben termett
= kitűnő zamatu =

fehér asztali és rajnai rizling,
valamint ugyanaz évi
seprőpálinka
eladó.

Szabadka, február hó.

Martinovics Béla.

294-4-2

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-
tisztelendő papság becses tudására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
színtartó papi szöveteim megérkeztek s azo-
kat üzletemben nagy választékban raktáron
tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-
tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és
megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kívá-
natra azonban saját költségemen a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, vala-
mint azok javítását is jutányos árban el-
vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett
levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

195-39

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKAN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

17-37

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.

Abrasits Mihály

épületbádogos Szabadkán.

Készít az épületbádogossághoz tartozó
minden munkákat, torony fődéseket, to-
ronytető javítást és festést, kereszt- és
gömb-aranyozást, valamint villámhárító
felszerelést állvány nélkül. 144-59

Hegedű remek hanggal

eladó. 293-4-4

Cim: A kiadóhivatalban.

Rétay és Benedek

oltáregyleti szállítók
egyházi műparintézete
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerel-
vények, csillárok, keresztúti és oltárképek,
valamint mindennemű templom- és kápolna-
berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalja a templomok teljes
belső megújítására, stilszerű
kifestésére, az oltárok stb. re-
noválására és aranyozására
kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat,
szószék, gyónószékek és
domborművi stáció-
képeket.

Árjegyzéket, költség-
vetést, mintákat és terv-
rajzokat készséggel
küldünk. 261-6

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI.,
Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon-
szám 371. Legolesőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka,
I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3.
Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85.
Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-
utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör,
Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereske-
dése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör,
Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserépkálya készítő. Szabadka, II.,
László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-
utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Sztantics Lajos

kiviteli és vámgőzmalma. Szabadka,
III., László-utca 770. Telefonszám 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó.
Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.